

Upravništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5.
Telefon št. 51-22, 51-23, 51-24
Inzeratni oddelk: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5 — Telefon št. 51-23, 51-24
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Račun: za Ljubljansko pokrajino pri pošti
Ekonomski zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Conti. Cont. Post. No 11-3118
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kr.
Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan raz ponedeljka
Naročnina vključuje mesečno Lir 100,
in inozemstvo vključuje 100 francov
in 1000 Lir 36.50.

Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 5. — Telefon
51-22, 51-23, 51-24.

Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di propaganda italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO.

La lotta in Sicilia

Le truppe italiane e germaniche ostacolano validamente i movimenti del nemico — Nuovi successi degli aerosiluranti: un piroscampo di medio tonnellaggio ed un cacciatorpediniere gravemente danneggiati — 11 velivoli nemici distrutti

Comando supremo. Bollettino di guerra Nr. 1176:
Sul fronte Siciliano le forze italiane e germaniche ostacolano, in vivaci combattimenti difensivi, i movimenti del nemico.
Ad occidente della Sicilia nostri aerosiluranti hanno colpito un piroscampo di medio tonnellaggio ed un cacciatorpediniere danneggiandoli in modo così grave da far ritenere per certo il loro successivo affondamento.
Nella rada di Siracusa navi alla fonda sono state bombardate con buon risultato.

L'incursione effettuata ieri su Roma da gruppi di quadrimotori americani ha causato gravi danni prevalentemente ai fabbricati di quartieri popolari; 3 quadrimotori e 3 bimotori delle formazioni nemiche risultano abbattuti dalla nostra caccia; 3 dal tiro delle batterie contraeree.
Squadriglie di parimotori avversari che tentavano l'attacco ad una località del Lazio, perdevano in duelli aerei con la caccia italiana due apparecchi.

Generale Ambrosio.

Borba na Siciliji

Italijanske in nemške čete hrabro ovirajo sovražna prenikanja — Novi uspehi torpednih letal — 1 parnik srednje tonaže in 1 rušilec hudo poškodovana — 11 sovražnih letal uničenih

Vrhovno povelništvo: Vojno poročilo št. 1176:

Na Sicilem bojišču ovirajo italijanske in nemške čete v živahnih obrambnih bojih prenikanja sovražnikov.

Na zapadu Sicilije so naša torpedna letala zadela parnik srednje tonaže in neki rušilec ter ju tako poškodovala, da se njihova kasnejša potopitev smatra za gotova.

V sidrišču Sirakuze so bile z dobrim uspehom bombardirane tamkaj zasidrane ladje.

Letalski napad, ki so ga včeraj izvršile na Rim skupine ameriških štirimotorjnih letal, je povzročil hudo škodo pretežno na poslepih v stanovanjskih okrajih; naši lovci so sestrelili 3 štirimotorja in 3 dvo-

motorna letala, protiletalske baterije pa so sestrelile 3 nadaljnja letala.

Eskaadre sovražnih večmotorjnih letal, ki so poskušale napad na neki kraj v Laziu, so izgubile v letalskih dvobojih z italijanskimi lovci 2 letali.

General Ambrosio.

Kraljica in Cesarica med ranjenci

Rim, 14. avg. s. Včeraj popoldne se je Nj. Vel. Kraljica in Cesarica podala v polikliniko Umberto I., nato pa v bolnišnico sv. Duha in v bolnišnico italijanskega Rdečega križa »Regina Elena«, kjer je prinesla ranjencev zaradi letalskega napada svojo visoko tolažilno besedo.

Barbarski napadi na Rim, Milan in Turin

Slepo in nečloveško pustošenje anglosaškega besa

Rim, 13. avg. s. Davi je bil Rim zopet napaden. Kakor prvič, se je sovražno letalstvo tudi sedaj zagnalo proti okrajem na periferiji. V več valovih so bili zadeti zlasti ljudski okrajji Tuscolana, na katere je padlo mnogo bomb, in Tiburtina, ki je bil že ob prvem napadu hudo prizadet. V bližini Leonardijevih trga in trga Villa Fioresi so padle številne bombe in napravile znatno škodo. Marijina cerkev, kjer je v bližini vodovod Felice, ki je bil tudi zadet, je hudo poškodovana. Sovražni letalci so se nizko spustili in streljali s strojnimi na prebivalstvo, ki je bežalo v zaklonišča. Reševalna služba je takoj pričela delovati navzlic silovitosti bombardiranja. Prebivalstvo v zadetih okrajjih je ponovno dokazalo zgledno disciplino.

Uničevanje zgodovinskih dragocenosti v Milanu

Milan, 13. avg. s. To noč je bil Milan hudo napaden od sovražnika. Napad je zadal mestu, ki je bilo že hudo preizkušeno v noči na soboto, najhujšo škodo. Alarm je bil dan okrog 1. ure in nekaj minut nato je velika skupina sovražnih letal — bilo jih je morda kakih 100 — ki je premagala zaporo protiletalske obrambe, pričela metati zažigalne in rušilne bombe, med njimi tudi temprane. Sovražnik je odrgel tudi letake, napisane v hinavsko človečanskem tonu.

O človečnosti sovražnika se je Milan nedvomno prepričal. Glavni cilj njegovega uničevalnega besa je bilo utripajoče srce starega Milana od stolnega trga do območja korbz in cest v starem mestu, kjer je vse polno trgovin, starih palač in najmodernejših zgradb. Hudo zadeta je bila galerija Vittorio Emanuele. Njena kupola in njena okna so uničena. Na stolnem trgu je bilo porušeni nekaj palač, med njimi palača ob katedrali. Od velikih trgovin na Rinascenti in Odeonu, kjer so gledališče in kinematografi istega imena, ni ostalo ničesar. Tudi absidij krasnega svetišča Marije, zraven stoječa nadškofova palača in Kraljeva palača so bili hudo poškodovani.

Z zažigalno bombo velikega kalibra je bila zadeta palača Marino, zgodovinski sedež občine, okrog katere so ves dan gasilci marljivo delali in skušali rešiti vsaj del neprecenljivih umetniških dobrin iz palače. Zrtev plamenov je bila palača Kr. kvesture. Hudo poškodovana pa zraven stoječa cerkev Sv. Vernika. Ogenj se je razširil na trg Vittorio Emanuele, kjer je uničil staro sodno palačo.

Sovražni bes je zadel še druge palače zgodovinske vrednosti, kakor palačo grofov Durini, vojvod Visconti in grofov Borromei. Palačo Silvestrije in Serdellonijev kjer so bivali Napoleon I., Viktor Emanuel II., Napoleon III. in Giuseppe Garibaldi. Zadete so bile tudi senatna palača republike, konzervatorij Giuseppe Verdi, palače iz 6. stoletja na trgu Sansepolcro, in 100 drugih na Manzonijski cesti, na cesti Prince Umberto in v parku San Damiano, kjer ni nobene palače več, ki ne bi bila poškodovana.

Sliko divjega piratstva nudi tudi trg Cavour in okolica javnih vrto, kjer je bil uničen naravoslovni muzej. Med znanimi poslopji sta bila uničena tudi generalni konzulat Nemčije in velodrom Vigorelli. Zadržati je bilo tudi več cerkva. Seveda pa divji uničevalni bes sovražnika ni divjel samo v središču mesta, temveč tudi na periferiji. Hudo zadete so bile politehnika,

materinska bolnica, nova bolnica Niguarda Motea. Ljudske hiše nudijo znake opustošenja.

Kardinal Schuster, milanski nadškof, je opravil ob 7. uri mašo v nadškofovski kapeli, medtem ko je streha palače gorela. Peš se je podal v najbolj prizadete kraje in si jih ogledal. Obiskal je tudi ranjence v bolnicah.

Vandalizem nad Turinom

Turin, 14. avg. s. Sovražni teroristični napad, ki je bil za en dan odložen zaradi viharja nad Alpami, ki je zadržal sovražne skupine v noči na četrtek, in je bil potem izveden z nezasišeno silovitostjo na Turin v noči na 13. t. m., lahko štejemo med najhujše, kar jih je veliko pohabljenno mesto do sedaj doživelo. Alarm, ki se je pričel kmalu po polnoči, je trajal dve uri. Mnogi so vražni štirimotorniki so se približali Turinu in odrgli izredno veliko število rušilnih bomb in zažigalnih lističev, kakor tudi ogromno količino bomb novega tipa, vsebojajočih 50 do 60 litrov zažigalne tekočine. Zaradi tega je nastalo ogromno požarov, ki so se navzile takojšnji intervenciji gasilcev strahovito razširili. Več bomb je padlo na poslopja, ki so bila že prej zadeta in so še povečale kupe ruševin, zlasti v središču mesta. Nekaj eksplozivnih priprav ni eksplodiralo in okrog njih so postavili straže.

Tudi to pot je bila, kakor je v očitnem namenu sovražnika, napravljena največja škoda na stanovanjskih hišah in najbolj slavnih spomenikih zgodovinskega mesta, v bolnišnicah in cerkvah. Šolah in javnih poslopjih. V središču so področja glavnih cest pokrita z ruševinami. Vrhnji del fasade palače Madama je bil zadet z zažigalnimi bombami, ogenj je hudo poškodoval palačo. Tudi palača Carignano je bila ponovno poškodovana, prav tako palača prefekture. Na pol porušena je bila palača Chiabrese, Bolnišnico Molinette je zadelo 9 rušilnih bomb, na srečo ni žrtev. Fasada zraven stoječe cerkve se je porušila. Hudo poškodovana je bila tudi bolnišnica Valdesa.

Zelo žalostna je bilanca te nove izredno hude preizkušnje, ki pa jo je Turin s ponosnim srcem preстал. Obilasti skušajo kar najbolj pomagati prebivalstvu. Prefekt je obiskal prizadete kraje, kakor tudi poveljnik teritorialne obrambe. Oba sta ugotovila, da se prebivalstvo zadržuje z o-

divito požrtvovalnostjo in da člani vojske in raznih podpornih in reševalnih ustanov vneto delajo, da zajezijo do skrajnosti obseg škode.

Opustošenje ameriških letalcev v Terniju

Rim, 13. avg. s. Teroristični napad na Terni je bil izvršen s premišljeno krutostjo. Področje starega Ternija, ki tvori mestno središče, je ločeno zelo vidno tudi iz višine od področja z industrijskim mestom. Zaradi tega ni bila mogoča zmota. Ameriški letalci pa so napadli brez razlike stanovanjske okraje, cerkve, bolnišnice, delavske hiše in zavetišča. Dejstvo, da so prav industrijski oddelki utrpeli zelo znatno škodo v primeri s hudim uničenjem in žrtvami v mestnem središču, to potrjuje. Nekaj ameriških štirimotorjnikov je ponovilo z običajnim civiliziranim streljanjem s strojnimi iz nižine na periferiji mesta in v okolici, kamor so se zatekli ženske in otroci.

V svojem slepem besu niso sovražniki prizanesli nobenemu okraju in nobeni javni zgradbi v Terniju. Mestne palače z lepim stolpcem ni več. Biser iz 4. stoletja, cerkev sv. Lovrenca, je popolnoma uničena. Skoraj vse bolnišnice so doživele isto usodo. Bolnišnica prince Piemontskega, last Rdečega križa, je porušena. Civilna bolnišnica sredi starega okraja je neuporabna. Bilo je uničenih ali hudo poškodovanih mnogo šol, med njimi poslopje tehničnega zavoda. Poslopje uršulink v Caporeale in zavetišče na Colle dell'Oro sta porušeni. Najhujše pa je bilo razdejanje v ljudskih okrajih. Glavni trg je pokrit z ruševinami in stare ceste okrog njega so popolnoma razrte. To so tako zvali »vojaški oljci« letalskih gangsterjev.

Sv. oče med prizadetimi žrtvami

Boдрilo in tolažba rimskega ljudstva

Vatikan, 13. avg. s. Takoj po končanem alarmu je papež zapustil Vatikan ob spremstvu namestnika državnega tajnika monsr. Mondinija in se podal na kraje, ki so bili zadeti od sovražnega napada.

Vatikan, 13. avg. s. Ko so davi sirene dale ob 11. uri znak za alarm, se je Nj. Sv. Pij XII. nahajal v svoji zasebni knjižnici in se razgovarjal z državnim tajnikom kardinalom Maglionem. Srce krščanskega poglavarja je zatrepalo, kajti po prvih pokih bomb, vrženih na Rim, in po streljih protiletalske obrambe je takoj spoznal, da se zopet preliva nedolžna kri v njegovem nadvse ljubljem Rimu. Papež je z očmi, dvignjenimi proti nebu, pričel moliti. Čeprav potrt, je ohranil svoj mir. Poldrugo uro je sledil uničevalnemu besu visoko eksplozivnih bomb in ko so ob 12.45 sirene dale znak za konec alarma, je poklical k sebi namestnika državnega tajnika monsr. Mondinija, stopil na dvorišče sv. Damaska, sedel v avtomobil in se odpeljal v prizadete kraje. Na trgu sv. Petra se je nabrala kakor vedno ob takih prilikah tisočglava množica. Ljudje so papežev avtomobil spoznali po belorumenem praporcu, toda prebivalstvo ni moglo priteči in vzklikati najvišjemu pastirju, ker je avtomobil z veliko hitrostjo prevozil veliki trg in zavil v Via della Conciliazione.

Ko je papež zapustil Vatikan, se je vest o tem takoj razširila po papeževi državi in takoj so odšli še drugi avtomobili za papeževim. Papežev avtomobil je prevozil. Beneški trg, Vio del Impero in trg San Giovanni ter se je ustavil pri Porti Maggiore in v VII. Taranto, kjer se je prikalzale v vsej obožnosti opustošenje, katerega je sovražnik izvršil. Ogromna množica je takoj spoznala papeža, ki je stopil iz avtomobila in se prepričal o žalostnih posledicah napada. Pred cerkvijo sv. Fabiana in Venancija ga je pozdravil župnik, kateremu je papež izročil znaten dar za prizadete in ga povprašal po podatkih o nesreči. Na tem kraju so se pridružili papežu monsr. Respighi, prefekt papeževih ceremonial, monsr. Nazari Rocca in tajni komornik, inž. Galeazzi, arhitekt stolnice Sv. Petra, poveljnik švicarske garde in monsr. Riberi.

Neskončna sporazumevanja Anglosasov z Moskvo

Pravo ozadje Stalinovih načrtov

Bukarešta, 13. avg. s. Ves rumunski tisk komentira z velikim zanimanjem sestanek Roosevelta in Churchilla ter odsotnost Stalina. »Ordinea« izraža prepričanje, da hoče Stalin s svojo vojno ureditvijo svoje cilje, posluščajoč se tudi žrtv in pomoči Angležev in Američanov, ne da bi jim prepustil najmanjšo iluzijo. »Seara« piše z velikimi črkami doslovno: Lahko se zgodi te dni, da se vojaški položaj presenljivo spremeni zaradi političnih dogodkov. Odsotnost Stalina na sestanku Churchilla in Roosevelta bi lahko še povečala razpoko med Anglosani in Sovjetsko zvezo. Stalinove zahteve glede Evrope in njegova rezerviranost do zavetnikov so spravile v obup tudi tiste, ki so prisilovno angleško mirni. List »Rapide« izraža mnenje, da bodo zavetniki skušali na tem sestanku določiti sredstva, ki naj se uporabijo, da se pospeši odločilni udarec Evropi, kajti obrabljajna vojna, ki jo vsiljuje nemška taktika, povzroča hude izgube sovražniku ter jo podaljšuje tako, da postaja že nevarno.

Madrid, 14. avg. s. Listi pišejo o sestanku Roosevelta in Churchilla in dajejo velik poudarek Stalinovi odsotnosti, ki ji pripisujejo značaj umika, navajajoč, da tvorijo predmet spor med Anglosani in Moskvo, ki naj bi jih konferenca odstranila, ne le vprašanja otvortive drugega bojišča, temveč globlja neoglasja glede Evrope, o kateri ima Stalin baje svoje osebne načrte. List »Alcazar« opozarja na povsem antagonistično in oportunistično hladni sklep Stalina, da ureditvi svetovno revolucijo tudi nasproti slučajnim zavetnikom. List svari

nato vse narode pred boljšeizvzom, čigar vojske so dosegle zadostno moč, da ognažajo Evropo.

Buenos Aires, 14. avg. s. Državni tajnik Združenih držav Cordell Hull je včeraj izjavil na konferenci tiska, da ni podrobno kontroliral izjave Moskve, po kateri Rusi niso bili povabljeni na sedanjega konferenco, ker je običaj, da se predsednik osebno bavi s takimi vprašanji. Hull je dodal, da dvomi, da bi bili predsednik in ostali poglavarji združenih narodov medsebojno na tekočem glede vseh možnosti položaja.

Bivši šef francoskega letalstva umrl

Pariz, 13. avg. s. 63 let star je umrl bivši šef glavnega stana francoskega letalstva Picard.

Ameriški gospodarstvenik v francoskem Maroku

Tanger, 13. avg. s. Po bučni reklamni napovedi je te dni priselja v francoski Maroko tako imenovana komisija ameriških senatorjev, ki bo obiskala vso severno Afriko. Gre za skupino ameriških poslovnih ljudi in finančnikov, ki so skoraj vsi osebni prijatelji predsednika Roosevelta in ki prihajajo v Afriko, da bi napravili masne dobičke s spekulacijami. Pred njimi so že pred tedni prispeli njihovi tehniki in strokovnjaki. Francozi se nikakor ne zde navdušeni in navdušeni zaradi tega obiska.

Odbiti sovjetski napadi južno od Vjazme

Sovjetski vdori zajezeni — 273 sovjetskih tankov in 65 letal uničenih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 14. avg. Vrhovno povelništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Težišče bojev na vzhodni fronti je bilo tudi včeraj še zmerom na področju južno-zapadno od Bjelgoroda. V sem in tja valoveh bitkah so utrpele sovjetske čete zelo velike krvave izgube.

Na kubanskem predmostju je sovražnik napadel samo s šibkejšimi silami.

Na področju zapadno od Orla ter na fronti južno in južnozapadno od Vjazme je sovražnik izvedel številne napade, ki so bili v hudih borbah zavrnjeni. Neznatni vdori so bili razčiščeni ali zajezeni.

Južno od Ladoškega jezera je sovražnik nadaljeval svoje napade s podporo močnih topniških in oklopnih oddelkov ter bojnih letalcev. Tudi ti napadi so se zrušili z velikimi krvavimi izgubami za sovražnika.

Sovjetska vojska je izgubila zopet 273 oklopnih voz. Letalstvo, ki je tudi včeraj napadalo predvsem sovjetska zbirališča, topniške postojanke in dovodne zveze, je sestrelilo 65 sovjetskih letal.

Na severni fronti so ponovni sovjetski protinapadi v odseku Louhiva ostali brez uspeha.

Na Siciliji ni prišlo do večjega bojnega delovanja.

Pri prostem lovu nad Atlantikom sta bila sestreljena en angleški bombnik in en velik hidroplan.

Sovražna letala so včeraj podnevi izvršila napad na južnovzhodno državno ozemlje. Zaradi odvratnih rušilnih in zažigalnih bomb so nastale v enem kraju izgube med ljudmi in škode na poslopjih.

Sovražna letala nad Madžarsko

Budimpešta, 13. avg. s. Številna sovražna letala so v zaporednih valovih danes priletela nad madžarsko ozemlje. Letala so preletela južno-zapadno mejo Madžarske in so bila usmerjena preko zapadnega donavškega ozemlja v severozapadno smer. Prva letala so se pojavila nad Madžarsko ob 13.55. Na povratku so sovražne eskaadre zapustile Madžarsko ob 15.25. Alarm v Budimpešti je trajal od 13.40 do 15.

Novi minister za narodno kulturo

Rim, 14. avg. s. Kr. veleposlanik Eksc. Guido Rocco je bil določen za neko mesto v inozemstvu. Zaradi tega je bila odredjena nadomestitev ministra za narodno kulturo s Kr. veleposlanikom v pokojju z Eksc. Carlom Gallijem.

Eksc. Carlo Galli se je rodil v Florenci dne 25. novembra 1878. Po promociji na pravni fakulteti v Rimu l. 1901 in po natečajnem izpitu je bil imenovan za prostovoljca v konzularni karieri z dne 29. julija 1904, nakar je bil pozvan v službo v ministrstvo. Kasneje je bil Kr. konzul v raznih pomembnih krajih, tako v Triestu od l. 1905 do 1911, v Tripolisu od julija do oktobra 1911, nato zopet v Triestu od l. 1911 do 1913 in v Skadru v Albaniji leta 1913. L. 1914 je bil član mednarodne nadzorne komisije v Albaniji. Od 25. junija l. 1915 do 11. januarja l. 1918 je bil generalni podtajnik generalnega tajništva za civilne zadeve pri vrhovnem poveljstvu v italijansko-avstrijski vojni, nato tajnik za civilne zadeve pri Kr. guvernerstvu v Triestu, ataše italijanskega poslanstva na mirovnem kongresu in italijanskega odposlanstva na veleposlanski konferenci v Parizu od l. 1919 do 1922. Bil je delegat na raznih konferencah vrhovnega sveta v Bruslju, Spau in San Remu in pooblaščen minister za podpis nekaterih pogodb v zvezi s pogodbo v Sevresu (Dodekanez, zaščita manjšin). L. 1922 pa je bil svetnik Kr. veleposlanstva v Parizu. Avgusta l. 1924 je bil imenovan za izrednega poslanika in pooblaščenega ministra v Teheranu l. 1926 v Lizboni, od l. 1928 do 1935 pa v Beogradu. Končno je bil Kr. veleposlanik v Ankaru kjer je ostal do avgusta l. 1938, ko se je nastanil v Benetkah.

Upokojitve in imenovanja prefektov

Rim, 13. avg. s. Kr. dekretom sta bila upokojena dr. Emanuele Zannelli, prefekt v Bolzanu in dr. Agostino Podesta, prefekt v Fiumi. Dr. Adalberto Berruti, prefekt v Pisi, je postavljen na razpoložnje. V službovanje sta pozvana dr. Pietro Chiarotti za prefekta v Fiumi in dr. Arturo Venditelli za prefekta v Cuneu.

Izgube ameriške vojske

Buenos Aires, 14. avg. s. Obveščevalni urad vojnega ministrstva v Washingtonu je objavil izgube, ki jih je doslej utrpela vojska Zedinjenih držav in ki znašajo skupno 96.357 moč.

Naročite se na romane DOBRE KNJIGE!

Z Gorenjskega

Dveletnica. 6. t. m. št. 1. minili dve leti odkar se je začelo na Gorenjskem organiziranje Hitlerjeve mladosti. Nemški listi prinašajo daljša poročila. Jedro mladinske organizacije je v učiteljsku v Kranju ter v Zavidovcu v št. Vili. Pri nekem oboroževanju nem. podjetju je urejena posebna učilnica za gorenjske mladenice. Dekleta pa gredo večji del v tuj. na Korotkem.

Kupčje z makom niso dovoljene. Prebivalstvo je opozorjeno splošno nove letine mak, da je treba ves mak oddati za pridobivanje olja. Zabranjeno je vsako kupčevanje, zamenjava ali poliranje.

Huda nesreča ob Dravi. 15letni Hans Sagan z Dunaja in njegov tovariš, Nigar imne se ni ugotovljeno, sta se peljala na kolesih po Dravski dolini proti Beljaku. Vozila sta vstric in na napačni strani. Cesta je polna ovinkov. Nenadno se je pred njima pojavil tovorni avto, ki se mu sista mogla več izogniti. Saganov tovariš je bil na mestu mrtev Sagan pa je oblezel pod avtom s smrtno nevarnimi poškodbami na glavi. Prepeljan je bil v bolnišnico na Beljaku.

S Spodnjega Štajerskega

Novi grobovi. V Schwanbergu na Gorenjskem je umrl dan pred svojo 80-letnico upokojen, solski ravnatelj Ludovik Kcs. Bil je po rodu iz Maribora, je pa od leta 1882 dalje služboval in bival v Schwanbergu, kjer je sodeloval kot izvršni učitelj, častni član pevskega društva, načelnik Opleševnega društva in nad 50 let vodja rajfajzovke. V Gradcu je umrl v visoki starosti 89 let ga. Marija Wambrechtsamerjeva, upokojena poštarica. Bila je iz Rožane družine in je zapustila sorodnike v Kranju. Na Ponikvi sta umrla 85letni Matej Malensek in 15letni Ivan Gajšek.

Zrtve kopanja so letos zelo številne. Iz Arnovca poročajo, da je pri kopanju v Pesnici utonila 72letna sedlarjeva vdova Elza Wehoferjeva. V Muro pa se je sel kopat 26letni vozač Jeronim Golob iz Rečnava v lipniškem okraju. Čeprav ni znal plavati, je hotel premeriti Muro, ki ga je odnesla pred očmi tovaršev.

Zrtve Save. Mariborska dnevnik sporoča s Posavja, da je nedavno utonilo v Savi 12letno dekletce, ki je hotelo pomagati svoji utapljajoči se sestrici. Eno sestrico so rešili, druga je bila že mrtva, ko jo spravili na prod. Preteklo nedeljo pa sta se v Savi pri Krškem utapljala dva dečka iz Leskova, ki pa so ju rešili in jima z umetnim dihanjem vrnila življenje.

Poljske miši delajo na Štajerskem veliko škodo. Graški dnevnik daje nasvete, kako naj se prepreči katastrofa. V vsaki občini je treba nekaterim osebam poveriti sistematično zatiranje poljskih miši, da bo zalega za vedno odstranjena.

S strehe je padel 60letni Martin Predikar iz Bobove in se hudo pobil na glavi. Na Tezmem je bil 19letni strojni kličavničar Fric Pliheršek pri nogometu udarjen v glavo in ima pretresene možgane. 29letni vinčar Dominik Vake iz Melja je pomagal pri prevažanju. Prišel je med tovorni avto in prikolico in ima hudo poškodovana ramena. 11letna Krista Kurbusova iz št. Jurja ob Ščavnici se je vsekala s srpom v roko in si zastrupila kri.

Brezobzirni vozač. Na glavni cesti blizu Slovenske Bistrice je neki tovorni avto v soboto zvečer povozil 12letno Lenko Metuljevo iz Slovenske Bistrice, 14letno Justro Ogrinčev iz Laporja in 15letno Marijo Ogrinčev iz Zgornje Poljske. Metuljeva ima zlomljeno levo nogo in poškodovane oči, Ogrinčeva zlomljeno desno nogo in odrgnine, Soršakova pa zelo hude poškodbe na obeh rokah in nogah. Prepeljali so jih v mariborsko bolnišnico. Brezobzirni vozač bo izročen sodišču.

Z vrelc zindro se je po nesreči polil 54letni krovac Lovrenc Schönelt v Rušah. Ima nevarne opekline po desni strani života in po desnici. Mišlilnica je zdrobila 47letni Alojziji Lorbekovi iz Partinja 3 prste na roki. Poleg teh dveh je bilo v mariborski bolnišnici pripeljanih več ranjenecov, ki so se poškodovali na vožnji s kolesom.

Strele. V Malem Podlogu pri Krškem je ob zadnji nevihti tresčila v neki marof, ki je takoj bil v plamenih. Na pomoč so prihiteli gotenjski gasilci, ki so požar omejili in zatrili.

Konec žetevne pomoči. V torek dopoldne se je v mariborski grajski dvorani zbralo okrog 300 deklet, ki so pomagale pri žetvi na Spodnjem Štajerskem. Zvezni vodja Heimatbunda se je zahvalil, ker so sodelovale pri spravilu žetve, oskrbovale otroke in pomagale gospodinjim, v prostih

urah pa prirejale pevске tečaje. Zda so se vrstile domov na Srednje in Gornje Štajersko.

Zaradi nemoralne nasilnosti sta bila v tajni razpravi v Gradcu obojena Jurij Zajšek iz Padeza pri Celju in tujec Vasilj Makar vsak na tri leta ječe.

Zenitne poudbe in poudbe za dopisovanje s pomočjo oglasov so pripadnikom vojske odslej prepovedane. Prav tako so prepovedane objave pod šiframi.

Da morajo biti izletniki previdni pred življenjsko v prilozi, priča dogodek, o katerem poročajo štajerski listi. 49letni uslužbenec Karel Apfelknab je bil na izletu na planini. Ko je počival, se je zaletel vanj hud oven. Ob udarcu se je Apfelknab zbolel z nožem v nogo in si prerezal žilo. Oven ga je še dalje napadal. Ranjenec je vpil na pomoč. Bliznji kmet in neki vojni ujetnik sta mu prevezala rano, saj je izgubil že mnogo krvi in je bil ves oslavljen. Prepeljali so ga na vozu v Gradec na kliniko.

Iz Hrvatske

Nove zakonske odredbe. Hrvatski uradni list je objavil zakonsko odredbo o državnih podpori poškodovanim in ranjenim funkcionarjem ustaškega pokreta ter svojem podl. Podpora funkcionarjem, ki so pri izvrševanju službe postali nesposobni za delo, znaša ne glede na njihove premoženske razmere polno pokojnino, kakršno prejemaajo uslužbenici s 35 let službe. Družine padlih ali smrtno ponesrečenih funkcionarjev prejemaajo državno podporo, ki je enaka podporam za pripadnike umrlih državnih uradnikov. Manj invalidni prejemaajo državno podporo, ki odgovarja stanju njihove invalidnosti.

Kraljevski sejem, ki ga imajo v Zagrebu vsako leto že od 11. stoletja dalje, se bo vsilil tudi letos kljub vojni. Prišel se bo 21. t. m. in bo trajal tri dni.

O hrvatskih letalcih na vzhodni fronti poročajo listi, da so opravili okrog 3000 letal. Poveljeval jim je podpolkovnik Djal.

SPORT

Spet imamo jubilanta

Naši prvi in najbolj zaslužni sportni delavci so se letos začeli zbirati okrog Abrahama. Gotovo Abrahamova leta v teh burbih časih ne pomenijo toliko kakor so nekoč, toda za hup se je moramo ustaviti ob tem življenjskem mejniku pcamenzikov, predvsem zato, da vsak slavjenec potem še krepkeje stopi na nadaljnjo pot.

To pot je vrsta na them in vztrajnem sportnem funkcionarju, ki je svoje organizatorne sposobnosti predvsem posvetil našemu nogometu. Od prvih početkov organiziranega nogometa pri nas je bil zraven, zmerom in povsod je zastavljal svojo odločno besedo in mnogo začetnih težav in nepotrebnih sporov smo prebrodili prav tedaj, kadar je posegel vmes.

Ivan Kralj,

ki se danes srečuje s častljivim očakom. Gori pod Karmniškimi planinami mu je tekla žilnica, potem pa ga je pot po svetu privedla v Ljubljano, kjer se je kmalu znašel v velikem krogu navdušenih prijateljev sporta in telesne vzgoje. In nato je dolga leta bil v ospredju sportnih organizacij ter šele zadnji čas ga srečujemo samo kot gledalca. Toda prepričani smo, da se bo še vrnil, kar mu ob tem jubileju povrh drugega dobrega od srca žele

njegovi tovariši.

RADIO LJUBLJANA

NEDELJA, 15. AVGUSTA 1943:

8.00: Napoved časa. Poročila v italijanski. — 8.15: Koncert izjava organist Alessandro Pascucci. — 11.00: Prenos pete mase iz Bazilike Presv. Oznamenja v Firenzi. — 12.00: Razlaga Evangelija v italijanski (O. G. B. Marino). — 12.15: Razlaga Evangelija v slovenski. — 12.30: Poročila v slovenski. — 12.45: Pesmi in napeti. — 13.00: Napoved časa. Poročila v italijanski. — 13.10: Poročila Vrhovnega Poveljstva v slovenski. — 13.12: Orkester vodi dirigent Petralia. — 14.00: Poročila v italijanski. — 14.10: Koncert. Radijskega orkestra in Komornega zbora. Vodi dirigent D. M. Sijance. 1. P. Sattner Hugolin: Jettejeva prisega. — oratorij. 2. Savin-Bernard: Suita — barcarola, narodna pesem, romanca. 3. Adam: Na kmečki svatbi. — 15.00: Poročila v slovenski. — 17.15: Ing. Rejo Hinko: O godnih sadikah in drevesinah — predavanje v slovenski. — 17.35: Pesmi in napeti. — 17.45: Orkester vodi dirigent Rizza. — 19.30: Poročila v slovenski. — 19.45: Pisana glasba. — 20.00: Napoved časa. Poročila v italijanski. — 21.10: Simfonični koncert vodi dirigent Alfredo Simonetto, sodeluje pianistka Maria Luiza Falini. — 21.30: Orkester vodi dirigent Petralia. — 21.30: Glasba za godalni kvartet. — 22.00: Orkester vodi dirigent Angelini. — 22.45: Poročila v italijanski. — 23.00: Orkester vodi dirigent Zeme.

ZAHVALA

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tolažili ob pregodnji smrti naše nepozabne, ljubljene

GIGI PIŠLAR-jeve

iskrena hvala. Posebno se zahvaljujemo vsem, ki ste v tako častnem številu spremili našo predrago rajnico na poslednji poti ter jo počastili z venci in cvetjem.

Sv. maša zadušnica bo v torek 17. t. m. ob 8. uri zjutraj pri glavnem oltarju župne cerkve Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, 15. avgusta 1943.

ZALUJOČI OSTALI

Pozabljene milijarde

Institut za bankarstvo na trgovski visoki soli v Stockholmu je nedavno objavil zanimivo študijo o pozabljenih vlogah v bankah in drugih denarnih zavodih križem sveta. Za »pozabljene« se smatrajo vloge, za katere se že več let nihče ne znanja in je viagaletj tudi stec neznan. Podatki so zbrani za konec leta 1938, torej zadnjega predvojnega leta. Za to leto so bančne zveze raznih držav po večini še pred začetkom vojne objavile pregled o stanju bank in drugih denarnih zavodov na svojem področju. Na osnovi objavljenih podatkov ce nio, da leži v denarnih zavodih civiliziranih držav za okrog 15 milijard lir vlog brez znanega gospodarja. To ogromno premoženje sestavlja več milijonov vlog od prav majhnih zneskov pa do tisočakov in deset tisočakov. Denarni zavodi takih mrtvih vlog niso vesel, čeprav z njimi nimajo drugega dela, kakor da leto za letom pripisujejo nerase obresti.

Mnogo teh zneskov izvira iz dobe pred hudo gospodarsko krizo, ki je pred dobrih desetletjem več ali manj prizadela ves svet. Denarni zavodi so se takrat zlezi v državah, ki niso imele krepko državnega gospodarstva, zapirali kar na veliko. Nesteti viagaletji so prišli ob svoje vloge, posebno v raznih ameriških državah. Mnogi zavodi so si potem zupet opomogli, toda nekateri viagaletji so medtem pomrli, ne da bi bili znani njihovi dediči, mnogi zopet so se preselili in niso zvedeli, da ima njihova vloga zopet resno vrednost.

Precejšen del pozabljenih vlog pripisujejo nepoštenim izvorom. Morlici, tatovi, sieparji so se odkrižali denarja, ki bi jih

mogel izdati, s tem, da so ga vložili pod napačnim imenom v kako banko. Denarja si pa pozneje ali niso upali dvigniti ali pa ga niso mogli, ker so bili zasledeni in obojseni na večletno ječo, tako da se z nepošteno pridobljenim premoženjem niso mogli okoristiti.

Nadaljnja skupina pozabljenih vlog izhaja od raznih skrbnih, a več ali manj čudaskih tet in stricov. Nabirali in nalagali so skrivaj zneske, da bi presenetili nečaka, nečakinjo ali kakega drugega ljubljence z doto ali s kapitalom, potrebnim za gospodarsko osamosvojitve. Nikomur niso črhili o tem besede, da bi bilo potem presenečenje tem večje. Prehitela pa jih je smrt, preden so z denarjem razpolagali. Za načeno svoto ni vedel nihče in ostala je v hrninici ali banki brez lastnika.

Se mnogi je takih in slinih primerov pozabljenih vlog. Po večini gre, kakor rečeno, za manjše vloge, a njihovo število je po svetu tako veliko, da cenijo njihov skupni znesek na prav reprezentativno premoženje 15 milijard lir. Usoda pozabljenih vlog je prav različna, ker zakoni raznih držav zelo različno določajo, kaj se ima zgoditi z vlogami, katerih lastniki so neznan in se v določenem roku ne javijo. Po večini zapadejo take vloge na korist države, ponekod pa gredo tudi v dobrodelne namene. Doba, po kateri se to zgodi, je v raznih državah zelo različna in se giblje med 5 in 50 leti. V uvodu omenjeno poročilo stockholmskega instituta priporoča, naj bi se usoda pozabljenih vlog uredila čimbolj enotno v vseh civiliziranih državah.

Gospodarstvo

Cene drv

Ljubljana, 13. avgusta.

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino glede na določbo čl. 1 uredb z dne 9. V. 1941, št. 17 Službeni list št. 38-41, v zvezi z določbo čl. 2 uredb o ureditvi cen, Službeni list št. 238-26-40, glede na določbo čl. 2 uredb o nadzorstvu nad cenami, Službeni list št. 68-15-41, določa zaslužek trgovcu z lesom na debelo v prodaji drv, ki niso lastne proizvodnje, takole:

Najvišje cene drv, ki so določene v uredbi z dne 26. IV. 1942 št. 133, se smejo zvišati pri prodajah, ki jih izvrše trgovci na debelo, za 7%, če gre za drva, ki niso lastne proizvodnje. Za drva lastne proizvodnje, četudi jih prodajajo trgovci na debelo, ostanajo nespremenjene cene navedenega cenika.

Cene v smislu določbe čl. 4. uredb z dne 9. V. 1941 morajo biti razočene v prodajnem lokal.

Kdor bi ne spoštoval teh najvišjih cen, se kaznuje po uredbi o cenah v zvezi z uredbi z dne 26. I. 1942 št. 8, Službeni list št. 8-42.

Lesno oglje za pogon motornih vozil ni več kontingentirano

Urad civilne motorizacije pri Visokem komisariatu sporoča po zaslišanju poveljništva gozdne milice v Ljubljani, da preskrba lesnega oglja za pogon motornih vozil na plinski pogon ne bo več podvržena kontingentiranju niti izdajanju bonov za dodeljevanje.

Prizadeti se bodo lahko oskrbovali neposredno pri proizvajalnih skladiščih ali v trgovini z vsi potrebne količine lesnega oglja.

GOSPODARKE VESTI

Seznami davčnih osnov akcidenčnih tiskarn, fotografov, sobnih slikarjev, piskarjev, črkoalkarjev, pražarn, slaščičarn, medicarjev in izdelovalcev kanditov so razglašeni do 27. avgusta seznami davčnih osnov stoljarjev, soderjev, lesotrugarjev, tesarjev, metlarjev-ščetarjev, kolarjev, parketarjev, izdelovalcev rolet in mizarjev pa do 29. avgusta t. l. v mestnem odpravnistvu (v III. nadstropju) magistratne hiše za vodnjakom).

Znaten madžarski presežek žita. Iz Budimpešte poročajo, da se letos cenil pšenici pri delek Rumunije na 30 milijonov metrskih stotov, to je neprimerno več kakor v zadnjih letih, ko je imela Rumunija zelo slabo letino. Leto 1942. je znašal pridelek komaj 12 milijonov metrskih stotov, leta 1941. pa 19 milijonov. Počanje je deloma pripisati ugodnim vremenskim pukam, deloma pa tudi povečanju posejane površine na 3 milijone hektarjev, nasproti 2,0 o dno 2,5 milijona hektarjev v prejšnjih dveh letih. Tako bo imela letos Rumunija izvoznih stotov pšenice. K temu je priležni še presežek Transilvanije, ki se cenil na 1 milijon metrskih stotov. Ta presežek uspeha je Rumunija dosegla v sodelovanju z Nemčijo, ki je v zadnjih dveh letih dobavila Rumuniji 5000 traktorjev in 86.000 plugov. Poleg tega je letos Rumunija v večjem obsegu pridelala tudi rž, ki je bila posejana na površini skoro četrta milijona hektarjev, medtem ko je bil prejšnja leta pridelek rži malo pomemben.

Stanje Hrvatske državne banke. Sredi maja je bila izdana zakonska odredba o Hrvatski državni banki, ki določa med drugim, da mora banka vsak mesec objaviti izkaz o svojem stanju. Od tedaj banka redno objavlja svoje mesečne stanje. Pravkar je bil objavljen izkaz za konec junija iz katerega sledi, da se je Rumunija aprila, ko je bil izdan prvi izkaz, obrok bankovcev povečal le še za 3,35 na 25,69 milijarde kun, medtem ko so žirovne obveznosti narasle za 1,59 na 4,57 milijarde kun. V zadnjih štirih mesecih je med aktivami predvsem narasla postavka predujmov na terjatve v inozemstvu, in sicer od 2,75 na 5,59 milijarde kun. Stanje zla-

tih in deviznih rezerv se je v istem času povečalo od 1,26 na 2,01 milijarde kun, menična in lombardna posojila pa so narasla od 14,88 na 15,78 milijarde kun.

Izbojlanje piva v Srbiji. Zaradi težko pri dobavi pivovarskega ječmena je bil lani v Srbiji prisilno znižan odstotek slada v pivu na 4%. Ker pa so letos prvikar v znatnih količinah pridelali pivovarski ječmen v Srbiji sami, je bil odstotek slada sedaj povišan od 4 na 6%.

Novo notranje posojilo v Srbiji. Kakor smo že poročali, sta Pošta hranilnica in Državna hipotekarna banka vpisali v celoti 4,5% notranje posojilo v višini ene milijarde din, ki ga je srbska vlada razpisala 25. marca t. l. To posojilo se bo uporabljalo do polovice za javna dela prometnega ministristva, druga polovica pa bo na razpolago za javna dela gradbenega ministristva. Po vseh iz Beograda bodo v prihodnjih dneh razpisali novo dolgoročno 4,5% posojilo v višini 2 milijard, ki bo služilo predvsem za financiranje letine.

Novi davki v Ameriki. Po dolgotrajni razpravi je pračunski odbor ameriške reprezentacije zbornice odobril nov velik davčni predlog zakladnega tajnika Morgenthaua. Odbor pa dvomi, da bo z novimi davki dosežen dodatni dohodek 12 milijard dolarjev za državno blagajno. V svoji utemeljitvi pred pračunskim odborom je Morgenthau poudarjal, da neposredni davki v Zedinjenih državah navzlic ponovnim porvišanjem v zadnjih letih še niso dosegli polovice obremenitve kakor je v Angliji.

Obnova petrolejskih vrelcev v Srednji Franciji. V francoskem departementu Saone et Loire so v bližini mesta Autuna že leta 1836 odkrili ležišča mineralnega olja ter zgradili majhno rafinerijo. Zaradi slabe uprave je podjetje propadlo, vendar se je leta 1855. znova obnovilo in so takrat iz Autuna izvažali mineralno olje celo v Zedinjene države ameriške. V tej dobi je bilo zaposlenih v avtunski industriji mineralnega olja 3000 delavcev. Ko so bila drugod odkrita izdatnejša ležišča mineralnega olja, je črpanje nafte v Autunu prenehalo in je Francija sama pričela uvažati mineralno olje iz inozemstva. Stiska zaradi pognskega goriva, ki je nastopila leta 1940, pa je narekovala, da se izkoristijo vse možnosti za pridobivanje tekočega goriva. Zato so obnovili črpanje nafte v Autunu in zgradili novo rafinerijo, ki je v zadnjem letu že v polnem obsegu obratovala. Uspehi tega podjetja so prav zadovoljivi.

Puh in perje prodaja!
R. SEVER, Marijin trg 2!

Zahvala

Ob nenadomestljivi izgubi naše dobre mame, stare mame in tašče, gospe

Marije Grobelnik roj. Stegnar

so nam naši prijatelji in znanci dali toliko utehe in tolažbe, da se jim za vse to iskreno zahvaljujemo. Istotako za vse prelepo cvetje, ki ga je pokojnica tako zelo ljubila ter končno za njih štilno spremstvo na njeni zadnji poti.

Obenem izrekamo globoko zahvalo g. dr. Brandstetterju, ki je blagi pokojnici v njeni težki boleznii nudil vse svoje zdravniško izkustvo in ji tudi z besedami lajšal njeno trpljenje. Iskrena hvala tudi č. sestri Romuli, ki je pokojnici ves čas njene bolezni požrtvovalno stala ob strani.

Maša zadušnica bo v cerkvi sv. Petra dne 17. avgusta t. l. ob 8. uri zjutraj.

V Ljubljani, dne 14. avgusta 1943.

Zalujoči ostali

KRALJICA KARIBOV

»Lahko bi vas vedrošle je zaklical življenje. »Pa vam veliko podarim zavetje!« — Neki se mi povedali važne novice in ker ste karizmični prijatelji!

Skraini čas je že bil, da je opravil s tem nasprotnikom; kajti Moko in Stiller, ki vojaka nista bila mogla dohiteti, sta pridirjala s poročilom, da je posadka trdnjave skilana. Z vseh stolpov in okopov se je razlegal krik:

»K orožju!... K orožju!... Flibustirji!« — Neki si moramo poiskati zavetje!« je gusar zamrmral. »Tu gori bodo kmalu trdnjaski topovi streljali po nas!«

»Kdo ve, ali bi še lahko ušli po vrvični lestvici?« je vprašal Carmaux.

»Prepozno! Spanci so že tu!« — »Gospod, rešite se! Mi se bomo tu upirali in vam tako omogočili, da pridete zdravi dol!«

»Nikoli vas ne zapustim!« je zaklical Ventimiljski. Stiller je silil vanj:

»Podvizajte se, kapitan! Še je čas, da pobegnete!«

»Za nič ne! Pri vas ostanem! Dajmo, bratrimo se, dokler ne pridejo Grammontovi flibustirji!«

22. poglavje
V trdnjaskem stolpu

Gusar je naglo pogledal okrog sebe. V kotu ploščadi je opazil kamenite stopnice, ki so menda vodile v notranjnost stolpa. Že je bil postavil nogo na prvo stopnico, ko mu je prišlo na misel, v kakšni nevarnosti mora biti zdaj markiza de Bermejo.

»Eden izmed vas ji mora sporočiti, kaj se je zgodilo, da se bo lahko varovala maščevanja rojakov!«

»Pojdite vi, kapitan!«

»Pojde mesto je tu pri vas! Stiller, tebi dam nalogo, da greš najprej k markizi, potem pa h Grammontu in mu opišeš naš položaj!«

»Slušam!«

»Mi ostanemo gori na ploščadi, dokler ne prideš na varno. Idi, podvizaj se, čas hiti!«

Hamburčan se je zavil tel čez rob stolpa, se oprjel vrvi in izginil v temi.

»Ko boš spodaj na pečini, ustrelj s pištolo, da bomo vedeli!« je Carmaux še zaklical za njim.

»Zdaj pa mislimo na obrambo!« je gusar ukazal. »Ti, Carmaux, se postavi k topu, midva z Mokom pa bova držala most!«

Španski vojaki, sklicani od straž, so bili takoj planili pokonci in zgrabili za orožje. Najprej so mislili, da je gusarska vojska poskusila napasti zahodne stolpe in okope. Zato so na vrat na nos zdirjali v tisto stran. Tako so gusar in njegova tovariša pridobili nekaj minut časa.

Ko pa so sprevideli svojo zmoto in zvedeli od vojaka, da gre samo za pešičko flibustirjeve, je poveljnik trdnjave ukazal eni svojih čet, naj naskočijo ploščad na vzhodnem stolpu in zajame predržneze.

Petdeset mož, oboroženih deloma s puškami, deloma s helebardami, se je vzpelo čez branike in pohitelo proti mostu. Med tem so namerili na ploščad dva topa, da bi podpirala napadalni oddelek.

Kapitan in Moko sta se postavila za zaslon na skrajnem koncu mostu, med tem ko je Carmaux nameril topič tako, da bi jim držal prehod nameril.

»Kdo je?« je okliknil bližajoče se Ventimiljski, ki je držal v desnici meč, v levici pa pištolo.

»Vdajte se!« je kriknil oficir, poveljnik kraljeve vojske.

Tedaj se je začel s stopnic medel glas: »Primitje ga! To je Črni gusar!«

Bil je Diego Sandorf, ki se ni mogel pobrati, dasi ni bil kdo ve kako hud zadet.

Ob njegovih besedah so Črni gusar osupnili in vsi prepadeni zavpili: »Črni gusar!«

Slava ponesnega pomorskega se je bila razširila po vseh španskih kolonijah ob mehiškem zalivu, in vsi so poznali drzna podvzeta tega moža. Poznali so ga tudi po strašnem sovraštvu, ki je vladalo med njim in med flamskim vojvodjo.

Vojaki so omahovali, ali naj gredo naprej ali naj se obrnejo in skočijo po ojačenje.

Ventimiljski je hotel najprej pridobiti časa.

»Napreje!« je kriknil in sprožil svojo pištolo. »Carmaux, dvajset mož naj zavzame most, ti, Moko, pa s petnajstjo naskočij branik!... K puškam!«

Spanci so se dali res prevariti s temi povelji. Preplašeni so se umaknili, čeprav jim je Sandors spet in spet klical: »Pohište jih!... Saj so samo štirje!«

Ko je Carmaux videl, da beže po obzidju, jih je hotel tudi sam zavesti v zmoto. Sprožil je topič; krogla je odtrgala kos zidu in obsula bežeče s točo kamenitih drobcev, kakor da bi bilo deset topničarjev izstrelilo svoje cevi.

Trenutek nato je spodaj na pečini dvakrat počila pištola.

»Stiller je na varnem!« je zaklical Moko. »In mi smo dosegli svoj namen!«

Ta mah pa so zagrmeli topovi z zahodnega stolpa, in dve krogli sta zaživžgali čez ploščad. Prva je komaj pet korakov od Moka razbila eno izmed lin; druga je odnesla kos topiča in zlomila v drugo.

»Pojdimo zdaj!« je gusar zaklical.

Zgodovina japonske prestolnice Tokia

Tam, kjer stoji zdaj moderno milijonsko mesto, je bilo nekoč navadno pošteno postajališče

Tokio, prestolnica Japonske, je doživel 1. julija pomemben preokret v svoji zgodovini. Tega dne je namreč prenehala dosedanja komunalna ustava in uprava mesta je prevzela vlada. Namesto dosedanjega voljenega župana stopi po ministrskem predsedniku imenovan guverner, ki mu ne bodo dodeljeni predstojniki mestnih uradov kakor do sedaj županu, temveč osem vladnih predsednikov. Dosedanji občinski svet so steči okrog 1000 članov, a polagoma se je to število znižalo na 100. Tokio šteje 7.400.000 prebivalcev in njegov letni proračun je znašal 600 milijonov jen. Površina Tokia znaša 2144 kv. km in japonska prestolnica je torej največje mesto na svetu. V pichih 300 letih se je Tokio razvil iz skromnega poštne postajališča v velemesto. Prvotno je bil samo prstolnica vzhodne pokrajine, zdaj pa je središče vzhodnoazijske veldržave pod japonskim vodstvom.

Kilica stare japonske države je bila Srednja Japonska s središčem bivše cesarske dežele Kyoto. V začetku 12. stoletja se je pričelo osvajanje novih pokrajin in Japon. Sina cesarska dežela se je širila zlasti proti vzhodu. Področje sedanje prestolnice je tvorilo takrat japonsko vzhodno pokrajino. Tja so usmerjali svoje korake tudi vojskovođe, ki jim pomenuje življenje v Kyotu ni ugažalo. Med njimi je bilo tudi več cesarskih princem, ki so prejemali razmeroma skromne epažave, tako da jih je življenje samo sililo k osvajanju novih dežel. Ti obmejni grofi na vzhodu so bili zlasti borci, dočim so dvorni krogi v Kyotu prezirali vojaško službo ter se ogrevali za literaturo, živeli v blagostanju in razkošju. Posledice niso izostale. Vojaško in politično težišče je prešlo polagoma na vojaško organizirano vzhodno deželo, ki je bil njen obmejni grof Tokugava proti koncu 16. stoletja po cesarju imenovan za cesarskega namestnika. Do let 1688 so vladali Japon. ski po cesarjevem naročilu Tokugava-šoguni, dočim se je cesarski dvor v Kyotu praktično komaj udeleževal državnega vodstva, ker mu je bilo več do življenjskih naslad kakor do resnega dela.

Razmah Tokia je neizpodročno zvezan s 300 letnim vladanjem rodnine Tokugava. Tam, kjer stoji zdaj Tokio, je bilo nekoč pošteno postajališče, kjer so izmenjavali kurirni med Kyotom in vzhodno prestolnico Kamakuro konje. Tu je zgradil prvi Tokugava-šogun svoj grad Edo, ki so se v njegovi okolici kmalu naselili novi člani vzhodnega deželnega plemstva. Šoguni so se imenovali s polnim naslovom Sei-u-ai-šogun, kar pomeni vrhovni poveljnik, ki si podjarmilja barbare. V času japonskega feudalizma so se imenovali tako nosilci de-

janske oblasti in prvi cesarjevi vazali. Prvi šogun je bil Yoritomo. Posledica naselitve plemičev je bila naselitve obrtnikov in trgovcev. Prvi Tokugava je imel pred očmi na prejšnje vojaške interese, torej varnost svojega gradu, pozneje, ko je bila okolica gradu že goste naseljena in sicer okrog leta 1650, se je pa pričela organizirati mestna uprava. Kmalu se je razvil Edo v cvetoče mesto, ki je štel ob koncu 17. stoletja že 2 milijona prebivalcev, dočim jih je štel London takrat šele 1.500.000.

Da bi mogli plemiči policijsko nadzirati, jim je vlada Tokugave ukazala zgraditi v mestu palače. Vsak plemič je moral nekaj mesecev v letu preživeti v svoji palači, tako da je bilo v mestu vedno prisotnih 300 plemičev z rodnimi člani in velikim spremstvom. Poleg plemstva se je naglo razvil tudi trgovski stan, ki je kmalu obogatel, na drugi strani je pa tudi denar pridno trošil, tako da je vladalo v mestu blagostanje. Tudi umetnost se je lepo razvijala, zlasti gledališča. Še zdaj japonska gledališča rada uprizorjajo najboljša dela iz onih časov. Meščanstvo je prihajalo v borbi proti fevdalnim predsojdom vedno bolj do veljave.

Sredi 19. stoletja je petkral na zaklenjenih vratih Japonske nov čas. Ameriške in angleške vojske ladje so dosegale, da so se odprla japonska pristanišča svetovni trgovini. Tem problemom pa po 300 letnem vladanju obrabljene šoguna rodnine Tokugava ni bil dorešel. Ob silnem navdušenju vse Japonske je cesarstvo znova prevzelo državno vodstvo in mladi cesar Meiji je prenesel svoj sedež iz Kyota v Edo, Tako so gospodarsko prestolnico preimenovali v Tokio kar pomeni mesto vzhoda.

Čim se je pa to zgodilo, je padlo število prebivalstva približno za dve tretjini, kajti z dvorom rodnine Tokugava so zapustili mesto tudi gardni polki in plemiške rodnine, ki jim je bilo postalo že davno nezno. No drago dvojno gospodinjstvo. Plemiči so se vrnili v svoje pokrajine, njihove palače v mestu so ostale prazne in najlepša zemljišča so bila prodana po smešno nizkih cenah. S tem so pa položili nekateri verjizniki temelje svojemu poznejšemu ogromnemu bogastvu.

Toda kriza je hitro minila. Japonsko je zajel vrtnec evropske civilizacije in Tokio je stopil na čelo tega pokreta. Leta 1866. sta zgradili mestni Tokio in Yokohama prvo brozjavno zvezo, naslednjega leta pa Tokio in Nagasaki. Obenem je bil urejen prvi poštni promet med mestoma Tokio in Osaka. Leta 1872. je krenil prvi vlak iz Tokia v Yokohama. Železniški promet je otvoril cesar sam. Takratna japonska vlada je morala seveda premagati hud odpor reakcijskih krogov. Reakcijski krogi so se dolgo po otvritvi nazivali železnico sog-njeni voze. Če so ljudje videli lokomotivo,

iz katere se je valil dim, so takoj prihiteli in jo začeli polivati z vodo, misleč, da je ognjena žaba utrujena in da bi umrla, če bi ga ne osvežili z vodo. Brozjavne vode so pogosto prezevali. Zlobni reakcionarji so namreč prigovarjali ljudem, da pije ta satanska žlica mladim dekletom kri.

Vse to pa ni moglo zavreti napredka. Tokio je dobil plinsko razsvetljavo. Po ulicah so se pojavila prva kolesa in vozovi cestne železnice s konjsko vprego. Leta 1872. je bila ustanovljena prva univerza, ki so ji kmalu sledile še srednje in ljudske šole. Moderno šolstvo se je razvilo zelo hitro in je mnogo doprineslo k razmahu Japonske. Leta 1872. sta začela izhajati tudi prva japonska lista in sicer »Tokio Niči Niči« in »Hohine«. V naslednjem letu sta bila otvorjena v Tokiou prva moderna banka in prvi hotel v evropskem slogu. Prebivalcev je štel mesto v 80 letih prejšnjega stoletja 900.000, torej še vedno komaj polovico toliko kakor prej.

Velik razmah je pa doživel japonska prestolnica po zmagoviti vojni proti Kitajski l. 1895. Tokio je imel od 1889. komunalno avtonomno upravo, dočim je prej upravljal mesto po notranjem ministru imenovanemu veliki župan. Komunalna avtonomija je torej trajala 54 let in ta čas je imel Tokio 19 velikih županov. Toda v tem stoletju se je mesto zelo razvilo, zlasti po zmagoviti vojni proti Kitajski in Rusiji ter po prvi svetovni vojni. Kmalu po rusko-japonski vojni leta 1905. je štel Tokio zopet

2 milijona prebivalcev in življenje v njem je bilo zelo razgibano.

In v tem bujnem vrvenju je prišla l. septembra 1923 nenadoma strahovita potresna katastrofa. Potres je porušil v Tokiu 210.000 hiš in pod razvalinami je našlo smrt 75.000 ljudi. Stvarna škoda je znašala 4 milijarde zlatih jen. Prebivalstvo je bilo v začetku vse zbegano in na merodajnih mestih so razmišljali o preseli prestolnice drugam. Toda sredi splošne zmešnjave in groze je izšel cesarjev odlok o takojšnji obnovi mesta in v sedmih letih je bilo vse delo opravljeno. Namesto prejšnje prestolnice je nastalo krasno moderno mesto, zgrajeno po najmodernejših načelih in 8 let po potresni katastrofi je štel Tokio 5.600.000 prebivalcev. Po priključitvi nekaterih okoliških občin je naraslo število prebivalstva na 7.400.000.

S prenehanjem komunalne avtonomije se vrača Tokio v načelo k upravni reformi pred letom 1889. Obe načeli sta se po tem letu neprestano borili med seboj. Vlada je hotela, da bi bilo mesto pod državno upravo parlament je pa proti temu protestiral in 26 krat je zavrnil vse tozadevne vladne predloge. Končno so najširši krogi uvideli, da avtonomna uprava ni zadržljiva z interesi vojne in tako je bil končno dosežen sporazum. Prebivalstvo je napeto pričakovalo, koga bo imenoval cesar za prvega guvernerja Tokia. Imenovan je bil vladni svetnik in notranjem ministru Otate, star 52 let. Otate je znan kot izvrsten administrator in organizator. Cesar ga je takoj po zasedbi Singapura poslal tja kot prvega japonskega župana. Svojo težko nalogo je vzorno izpolnil. Zdal ga čaka, še težja naloga, Japonsko prestolnico bo moral preurediti in organizirati v prestolnico vse vzhodne Azije.

Otok je zletel v zrak

V avgustu 1883 je doletela otok Krakatau strahovita elementarna katastrofa

V avgustu 1883 sta začela bruhati ognjenika na otoku Krakatau. To je bil najsilnejši izbruh ognjenikov, kar jih je poznalo človeštvo. Ljudje v okolici so mislili, da je prišel sodni dan. Geološka eksplozija je bila namreč tako strahovita, da je izpremenila lice zemlje. Težko je popisati to strahovito naravno katastrofo. Otok Krakatau leži med Sumatro in Javo v prelivu Sunda. Na njem sta bila dva ognjenika in meril je 33,5 km². Oba sta bila dotlej precej mirna samo l. 1680. in 1684. sta izbruhnila nekaj lave. Najvišji vulkanski vrh se je imenoval Berbatuan. Ves otok je bil pokrit z gozdovi in neobljuden. Ljudje so prihajali nanj samo z otoka Jave sekali les. Več vročih vrelece je bilo na otoku, ki jih pa ni nihče izkoriščal.

Krakatau je bil torej miren, idiličen otok, ki mu je pa seveda neprestano pretlila nevarnost, saj sta bila na njem dva ognjenika. V maju 1883 se je naenkrat začelo v zemlji silno bobnenje. 20. maja sta jela ognjenika bruhati lava in iz obeh so se dvignili ogromni stebri dima. Toda nihče na manjših otokih v bližini, pa tudi ne na Javi in Sumatri ni slišal, kaj se pripravlja. V noči od 26. na 27. avgusta je pa nastala strahovita katastrofa. Eksplozija v zemlji je bila tako stršna, da se je slišala v Manili, oddaljeni 2.900 km, v Avstraciji, oddaljeni 3.600 km in celo na Madagaskarju, oddaljenem 4.775 km. Polovica otoka je zletela v zrak. Zdal meri otk samo 10,5 km². En vulkanski vih je povsem izginil.

Učenjaki so pozneje izračunali, da je zletelo v zrak 18 km³ prsti in kamena.

Vse to je bilo razmetano deloma po okolici, deoma je pa izginilo v morju. Strahoviti katastrofi je sledil peščen dež in otok je pokrila do 70 m debela plast peska. Pesek je razneslo na površino dobrih 800.000 km². 200 km daleč naokrog so videli ogromne ognjene zublje ter stebre dima in peska. Še več mesecev pozneje je zakrival nebo nad otokom ogromen modrikasto vijoličast oblak, ki je zlasti v večernih urah žarel v čudovitih barvah.

V ogromnih valovih se je dvignilo morje, ko se je pogreznila vsaj polovica otoka. Valovi so bili visoki do 36 m, tako da so pljuskali celo čez otoka Javo in Sumatra. Preko Indijskega in Tihga oceana je valovalo morje ogromne valove tja do južno-ameriške obale. Človeških žrtev je zahtevala ta strahovita elementarna katastrofa okrog 50.000. Vsi potresomeri na svetu so zabeležili potresne sunka. Nastale so silne električne nevihte. En vulkanski vrh z žrelom je pa ostal sredi strahovitega razdejavanja nad 40 let miren, kakor da se je izžepel.

Morje in vetrovi so zopet zanesli življenje na opustošeni otok. Leta 1928. je pa začelo v zemlji zopet bobneti in iz morja se je dvignil nov otok, ki je dobil ime Anak-Krakatau. Leta 1931. je nastalo okrog otoka silno bruhanje morske vode, leta 1935. se je pa novi otok znova pogreznil v morje. Nihče ne ve kaj re je dogajalo v naročju žareče zemlje na tem kraju. Pred katastrofo je bil otok Krakatau dolg 9, širok pa 5 km, a zdaj je dolg samo 5,5, širok pa 2 km.

Prof. Piccard se bo spustil v morsko globino

30.000 metrov

Potapljalna krogla za tri osebe je že pripravljena

Ime si vsega prof. Piccarda stopa zopet v opredeljeno, kar je, da je Piccard napovedal, da se spusti na statosferični polotop, da se spusti na 30.000 m. Podoba je, da je slavnostni mož svoji misli zneženkrat opustil. Zaposlen je z drugimi projekti. Zahotelo se mu je, da bi pogledal, kaj se godi v morskimi globlinah do 20.000 in več metrov. Trenutno preučuje skupno s svojima sodelavcema prof. Cousinim in prof. Wertmescherjem možnost, kako bi se lahko potopili v morske globline.

Kakor poročajo iz Bruselja, k kateremu se hoče Piccard spustiti v globlino, je pripravljen. On del tega aparata, ki bo mohl nad morskno površino. Je sestavljen iz nalahkih kovin. Je okroglo oblike in ima v premeru 16 m. Z močnimi železnimi vrvmi je ta del aparata pritrjen na jekleno kroglo. Ta krogla je visoka 3 m, v premeru pa meri 2,80 m. V tej čudoviti krogli bo prostora za 3 osebe, ki pojdejo na morskno dno, da vidijo, kakšna je rast morskih rastlin in kakšno je življenje rib v dostojnih in dostopnih morskimi globlinah. Verjetno bo ta svojevrstna potapljalna priprava lahko dosegla globlino do 20.000 m. Njena važnost po posebno velika v povojni dobi, ko noben ne more iskati in ugotavljati mesta, kjer so bile potopljene v pomorskih bitkah naše vojske in trgovske ladje vseh vrst. Našete vojne in trgovske ladje bi bili pri zasnovi potapljalne priprave predvsem znanstven in raziskovalni. Šlo mu je za to, da odkrije podmorske tajne, da posreduje svetu vse ono, kar se nanaša na floro in favno največjih morskimi globlin.

Zaradi tega so se zbrali okoli prof. Piccarda najbolj znani učenjaki in raziskovalci, ki so s strokovnim nasvetom sodelovali pri zanimivih in važnih pripravah. Seveda bodo v povojni dobi njegova doseganja lahko uporabili za dvig potopljenih vojnihi ladij in drugih dragotin, ki so šle z njimi na dno morij.

Sedaj proučuje prof. Piccard s svojimi sodelavci funkcijo številnih znanstvenih instrumentov, ki mu bodo služili pri točnem opazovanju morskega življenja. To znanstveno raziskovanje in prizadevanje bo ostalo zmerom pogiativni namen sijajo zgrajene potapljalne krogle. Še pred petimi leti je namreč Piccard naročil v Nemčiji nekatere zelo točne priprave, predvsem mikroskopske, ki omogočajo s svojim izredno finim, natančnim prikazovanjem študij ter opazovanjem najmanjših bitij v morskimi globlinah.

Zelo dragoceno je bilo v tem oziru sodelovanje prof. Wertmescherja, ki si je zastavil cilj, da ne sme ostati nič neznanega o skrivnostnem življenju v pomorskih brezni. V tem pogledu je vneto pripravil koristno gradivo, ki ga je obdelal v številnih znanstvenih razpravah. Doslej je postavila znanost številne teorije glede starosti zemlje in življenja na njej. Upati smemo, da bodo prizadevanja prof. Piccarda, nanašajoča se na raziskovanje življenja in obliko morskimi globlin do 20.000 m, utegnula zadovoljivo prispevati k razčiščenju problemov glede starosti zemlje ter njenega nastanka.

Iz postavnega »karoakija« — brhko dekle

Senzacija na trgu Omonia v Atenah — Zanimiva življenjska zgodba uboge grške sirote

Trg Omonia v Atenah je važno prometno križišče, pa tudi izhodišče k podzemski železnici, ki pelje v Pirej. Tukaj se zbirajo »karoakije«, ki se preživljajo s tem, da vozijo atenskim gospodinjstvom na dom nakup. So ljene tržne potrebščine. Tudi »karoakije« so zelo zanimivi ljudje. Kadar imajo dober zaslužek, lenajo po končanem delu vse dan in se med seboj razgovarjajo. Med njimi je nemara tudi precej temnih elementov. Zaradi teh organizira atenska policija od časa do časa razne čistke in racije po trgu Omonia. Te racije so se običajno končale z nezanimivi uspehi. Ta ali oni »karoak« je pač zaradi manjše ali večje nepoštenosti poromal za nekaj dni za zapale. Ko se je vrnil med svoje tovariše, je šlo življenje po starem tiru naprej.

Te dni pa imajo atenski »karoakije«, ki prenašajo potnikom kovce na kolodvor, ki vozijo atenskim gospodinjstvom na trg nakupljeno blago na dom in ki opravljajo po potrebi tudi druga silna dela, svojjo posebno senzacijo. S tem v zvezi so tudi njihovi dnevni pogovori na trgu Omonia. Predmet teh razgovorov in kramljanj se je za par dni ustalil na osebi, ki je del časa živela med njimi in ki je bila nedavno po naključju razkrinkana.

Prišel je nekega dne med nje postaven mladenič, zagorelega lica in s prsti, vsemi ožganimi od nikotina. Lase je imel na kratko porezane. Mladi »karoak« se je s svojim uslužnim, vedrim obnašanjem zelo pri-

ljubil starejšim tovarišem. Bil je najpopolnejši med njimi. Če ga ni bilo nekaj ur, so že povpraševali po njem. Sedaj pa je prišla spet racija in jim odkrila mladega, priljubljenega tovariša z neslutene strani. Med zajetimi je bil namreč tudi mladi »karoak«. In ko se je moral v policijskih prostorih sleči, so policijski organi nemalo osupnili. Hipona se je pred njihovimi očmi pretvoril postavni »karoak« v — brhko dekle.

Mlada, čedna Vasiljka Dimula je pripovedovala strmečim svojo življenjsko zgodbo. Še pred tremi leti je postala sirota. Iz Patrasa, kjer je bila rojena, jo je mahnila v svet, da si poišče zaslužka. V rodnem mestu ga ni našla. Življenjska pot jo je zanesla v Atene. Tukaj je imela srečo. Pri družili se je »karoakom«, skupno z njimi delala, kramljala, se smejala in tudi včasih trpela. Med nje je prišla v moški obleki, saj je vedela, da si bo laže pomagala skozi življenje kot možki. In to svojo vlogo je sijajno odigrala. Nikomur od sicer radovednih »karoakov« se ni posvetilo, da bi se za vedrim tovarišem skrivalo dekle. In sedaj so tako presenečeni, da ne morejo že več dni spremljati predmeta svojim kramljanjem. Njihova misel se zmerom iznova vrača k Vasiljki Dimuli, ki ji je prinesla racija ugoden preokret v življenje. Zanj se je zavzel državni tožilec v Atenah, ki slovi kot zelo človekljuben mož. Vse mu je morala Vasiljka Dimula točno pripovedo-

vati. Za vse podrobnosti njenega življenja se je zanimal. In nekatere med njimi mu je morala celo ponoviti. Ko se je vneti človekoljub, ki življenje globoko dojema in razume, prepričal, da ima pred seboj pošteno dekle, ki si je tudi zaradi svoje časti nado delo moško obleko, je poskrbel za dobro službo, ki jo bo Savijska Dimula z veseljem opravljala in ki ji zagotavlja mirno, srečno življenje.

Zgodba o starem konju

Na mesarjevem dvorišču je vse živo. Mesetar Jaka je privedel starega belca, konja, ki je že osludil. Kupil ga je za nizko, jako nizko ceno. — Saj bo lahko, nekaj časa še vozil! — se hahlja Jaka, dviga bilc in tolče po konju, ki ga drži za uздо starejši pomočnik Matija. Konj rita, dviga zadnje noge in hoče udariti.

Jakovo zgorelo lice, poraslo s kratko sivkasto dlako, nemirno trza; drobne, zelene oči mežikajo in se sovražno iskre. V vsem širokem obrazu je nekaj napetega in vendar hladnega.

Mlajši pomočnik Anton pograbi belca za uздо in zleti z njim preko dvorišča. Konj hiti. Njegovo zgarano, trdno telo se še dokaj prožno poganja, čotaste noge skušajo biti spretni.

— Ha, ha, ha, kako se mrha trudi! se zareži Jaka.

Vsi gledalci se zahihljajo. Mesetar spet dvigne bilc, ki zaživlja v zraku, da konj vzdihne, ritne in poskoči na sprednje noge.

Odpelejo ga v hlev in privežejo k jastim.

— Če bo žri, bo lahko še nekaj časa delal, a potem ga ubijemo! modruje mojster. V njegovem prijaznem rdečem obrazu ni zlobe ne sovraštva, a tudi sočutja ne. Oči so mu mirne, modre, krepke obvi jih ščitijo in ustvarjajo v obrazu neko resnost. Dolga, silna zajetna postava stoji mirno kakor izklesana.

Vsi se pomaknejo v hlev, kjer stoji belec in željno trga iz svisli.

Nekdo mu vrže pest ovsa kakor miloščino. Konj zahrope in hlastne po njem.

— Jesé je, še bo živel, modruje Jaka. Matija prime konja za gobec in ga spetno zgrabi za jezik ter mu hoče pogledati zobe, kakar se zareži:

— Niti starostnih zob več nima! To ti je res pravi Matuzale!

— Vendar je čvrst in skoči kakor žrebec, ga spet pohvali Jaka in znova udrihne po živali, da poskoči in potem udrihne obstane. Nozdri mu ji hropejo, z glavjo zamahne in spet seže po senu.

Mesetar ga odipava in zaide k zadku. Konj skoči in ga brne, da kar zakoleba. Gledalci se zareže.

Jaka so požene in jame udrihati z bičevnikom po belcu.

— Stoji! Mrha je moja! ga miri gospodar.

Konj se zgrudi na sprednje noge.

— Ubi bi ga! No, saj me ni tako hudot se tolaži mesetar in se prireja za treh ter golta žganjico, ki mu jo je prinesel pomočnik za prvo silo.

Počasi odhajajo iz hleva.

Gospodar pristopi h konju in ga mirno gleda:

— Matija, popoldne ga kar spravi s sveta!

Konj se zgrudi na tla, obleži negibno. Le njegove velike, otočne oči se zadržne za odhajajočimi kakor bi nekoga iskale in ga prosile usmiljenja in ljubezni.

Lasulje že v 13. stoletju

Prvo lasuljo je nosil francoski kralj Ludvik Sveti, ki je umrl l. 1270. Ko se je vrnil s križarskega pohoda v Palestino, se je njegova mati silno prestrašila, kajti njen ljubljni sin je bil plešast. Lase je bil izgubil med napornimi pohodi in v vročem podnebnju. Toda mati je bila iznajdljiva. Vsakemu kavalirju na dvoru, ki je imel kraljevim kolikor toliko podobne lase, jih je odstrigla po en šop in spretno je iz šopov tujih las sešla lasuljo za svojega sina.

Za smeh

HINAVEC

Zena: »Štiri tedne me ni bilo doma, zdaj pa hočeš že prvi večer v gostinlo!«
Mož: »Veš, po štirih tednih bi tudi rad svoje prijatelje videl.«

NEVAREN POGOVOR

»Pomislite, davi sem telefonično govoril s tisto lepo prodajalko čevljev in naenkrat dobim strahovit udarec.«
»Aha, od električne napeljave!«
»Ne, od moje žene!«

OBČUTJE

»Prijateljček, kaj pa premišljuješ ob odprtem vodovodu?«
»Pusti me v miru, pišem odo na Niagareke slapove!«

PREMISLJEVANJE

Postopač se gleda v izloženem oknu in modruje: »To je pa res čudno, na glavi imam cilindar od nekega ravnatelja, sukno od banjirja, hlače od tovarnarja in pri vsem tem je moja vnanost dokaz pristnega postopača.«

NAOKROG

Prijateljica: »Kaj pa dela tvoj mož?«
Zena pisateljca: »Meni dela obleko!«
Prijateljica: »Kako to?«
Zena pisateljca: »Novelo piše, honorar mi bo pa dal za novo obleko!«

PRAVI TRENUTEK

Zena svojem možu: »In kdaj boš povabljenec razglasil zaroko najine hčere?«
Mož: »Tako, ko bo gos na mizi!«

IZVIR

»Ti Janez, kadiš najfinejšo smodko — po bencinu diši...«

IZ SOLE

Učiteljica: »Mira, povej mi, ali je slon koristna ali škodljiva žival!«
Mira: »Škodljiva!«
Učiteljica: »Zakaj?«
Mira: »Zato, ker iz njegovih zob delajo tipke za klavir.«

OTROSKA

Mati: »Zakaj pa leže vse tvoje punčke na tleh?«
Jelica: »Vse so omedele, ker jim nočem kupiti novih oblek.«

TUDI JUNAK

»To je bilo res junaško od vas, da ste s take višine skočili v vodo in rešili tonečega.«

»O, prosim, to je častna zadeva. Splah pa bi rad vdel, kdo me je pahnul za njim v vodo.«

PREVIDNOST

Gospodinja beraču: — Ali pijete žganje?
Berač: — Ali je to poziv ali zasliševanje?